

СИЛАБУС КУРСУ Філософія науки

Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність - С2 Політологія
Освітньо-наукова програма «Політологія»

Рік навчання: I, Семестр: I

Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

д. філос. н., проф. **Чолач Тетяна Вікторівна**

Контактна інформація

colachcholach@gmail.com, +380984015921

Опис дисципліни

Навчальний курс із філософії науки ставить за мету поглибити знання майбутніх докторів філософії про науку як дослідження, соціальний інститут і феномен культури, сприяти усвідомленню місця власних наукових розвідок аспірантів у загальному розвитку світової науки й особливо у сучасній науковій революції, пов'язаній зі становленням нелінійної науки. Розуміння істини як процесу, а особливо як нелінійного процесу, створить сприятливі умови для уникнення конфліктів між новітніми науковими знаннями та застарілими епістемологічними уявленнями. Сучасні міждисциплінарні та трансдисциплінарні зв'язки, яких потребує розв'язок комплексних завдань у співпраці вчених різних спеціальностей, висуває на перший план проблеми їхньої комунікації.

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки» опирається на дисципліну «Філософія» бакалаврської підготовки. В свою чергу, даний курс забезпечує подальшу підготовку і складання іспиту з філософії науки. Освоєння філософських знань з розвитку науки і техніки, основних філософських проблем фундаментального і прикладного природничого, технічного і технологічного знання сприяє усвідомленню особливостей виробництва наукового знання як основного чинника розвитку суспільства і особистості.

Структура дисципліни

Години	Тема	Результати навчання	Завдання
1/2	Тема 1: Багатовимірність поняття науки	Знати специфіку та багатовимірність філософії науки.	Проблемні завдання
1/0	Тема 2: Філософія як рефлексія науки	Розкривати характерні риси філософії як рефлексії науки	Проблемні завдання
1/0	Тема 3: Структура та динаміка наукового знання. Моделі росту	Проводити аналіз структури та динаміки наукового знання	Есе, реферати
1/0	Тема 4: Наукове пізнання як предмет філософського осмислення	Знати суть наукового пізнання як предмету філософського осмислення	Питання, проблемні завдання
1/2	Тема 5: Філософія мови і теорія пізнання	Знати основні категорії філософії мови та теорії пізнання	Проблемні завдання
1/2	Тема 6: Наука, техніка, технологія	Пояснювати основні види, рівні та форми науки та техніки	Питання

2/2	Тема 7: Філософські проблеми сучасної технонауки та конвергентних технологій	Аналізувати основні проблеми сучасної технонауки та конвергентних технологій	Есе, реферати
1/2	Тема 8: Наукові революції, наукові традиції та їх особливості в техногенній цивілізації	Знати системну організацію наукових революцій, традиції та їх особливості в техногенній цивілізації	Проблемні завдання
1/2	Тема 9: Особливості сучасних синергетичних систем та нові стратегії наукового пошуку	Розкривати суть сучасних синергетичних систем та нові стратегії наукового пошуку	Питання
1/2	Тема 10: Науково-інтегративні процеси сучасності	Розмірковувати над науково-інтегративними процесами сучасності	Філософські читання
1/0	Тема 11: Глобальні проблеми людства та сучасна наука	Аналізувати глобальні проблеми людства та сучасна наука	Питання
1/0	Тема 12: Формування філософії економіки як закономірний результат історії людства	Розкривати суть формування філософії економіки як закономірний результат історії людства	Проблемні завдання
1/0	Тема 13: Екологічні проблеми сучасності в контексті соціокультурного розвитку	Аналізувати екологічні проблеми сучасності в контексті соціокультурного розвитку	Есе, реферати
2/2	Тема 14: Особливості інформаційної культури науковця та спеціаліста	Розкривати суть інформаційної культури науковця та спеціаліста	Виступи з короткими доповідями
2/2	Тема 15: Етика науки та їх соціальна роль	Знати значимість етики науки для суспільства	Проблемні завдання

Літературні джерела

- Андрущенко В. П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. та ін. Філософія. природа, проблематика, класичні розділи: Навч. посібник 3- є вид. К.: Каравела, 2023. 368 с.
- Бичко І.В. Філософія. Підручник затверджений МОН України. К.: Сварог, 2022. 648 с.
- Гончарук-Чолач Т., Гурик М., Джугла Н. Філософія: навчально посібник. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2024. 359 с.
- Гончарук-Чолач Т., Джугла Н. Філософія науки як орієнтир у лабіринті соціально-політичних смислів. Вісник Львівського університету. Серія Філософсько-політологічні студії. Вип.61. С. 49-57
- Гончарук-Чолач Т., Лазарович М., Рудакевич О. Джугла Н. Цифрова революція в політиці та її вплив на постінформаційне суспільство. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. Вип. 52. С. 22-224.
- Гончарук-Чолач Т., Гурик М., Докаш О., Лазарович М. Цифрові фронти: цифрові технології та їх роль у сучасній національній консолідації. Актуальні проблеми філософії та соціології . 2025. Вип. 53. С. 199-205
- Карівець І., Поцелуйко А. Курс загальної філософії: від ідей до проблем: навчальний посібник / заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. Львів: Новий Світ – 2000, 2025, 309 с.
- Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Філософія науки» / Укл. Гончарук-Чолач Т. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 34 с.
- Методичні рекомендації до роботи з філософськими текстами з навчальної дисципліни «Філософія науки» / Укл. Гончарук-Чолач Т. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 30 с.
- Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Філософія» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії). 2-ге вид., перероб і допов. Харків. Право, 2019. 42 с.
- Плани практичних занять з навчальної дисципліни «Філософія науки» / Гончарук-Чолач. Тернопіль:ЗУНУ, 2024. 24 с.

12. Сучасна теоретична і практична філософія: підручник / заг. ред.Л. Щ. Шашкової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2025. 479 с.
13. Філософія. Хрестоматія. Навч. посібник. Рекомендовано МОН України. / Волинка Г.І. та ін. К.: Каравела, 2023. 464 с.
14. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології. К.: КНТ, 2023. 396 с.
15. Goncharuk-Cholach, Pukas, A., Simak, A., T., Konoplitska, O., Zabchuk, V. Intelligent Analyzing Module in the Academic Staff Performance Appraisal System. CEUR Workshop Proceeding. 2023. 3624. pp. 423–429
16. Goncharuk-Cholach T., Huryk M., Rudakevych O, Lazarovych M. Chuhyr R. Digital resistance in authoritarian realities and technologies of political changes . Evropsky politicky a pravni diskurz. 2025. Том 12. № 4. Р. 56-68

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю (екзамену).

В процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти за 100-бальною шкалою:

- практичні заняття;
- самостійна робота;
- підсумковий контроль (екзамен).

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової:

Вид контролю	Шкала оцінювання	Ваговий коефіцієнт	Частка у підсумковій оцінці
Практичні заняття	0–100 балів	0,30	30 %
Самостійна робота	0–100 балів	0,30	30 %
Підсумковий контроль (екзамен)	0–100 балів	0,40	40 %
Разом		1,00	100 %